

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 598/2024-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného MALICH advokátska kancelária, s.r.o., Dunajská 25, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 10Cb/46/2019, postupu Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 14Cob/64/2023 a postupu Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 42Cob/67/2024 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v súvislosti s rozhodovaním o opravných prostriedkoch v konaní vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 10Cb/46/2019 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Krajskému súdu v Banskej Bystrici **p r i k a z u j e**, aby v súvislosti s rozhodovaním o odvolaní podanom v konaní vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 10Cb/46/2019 konal bez zbytočných prietahov.
- Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **1 000 eur**, ktoré **j e** mu Krajský súd v Banskej Bystrici **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Krajský súd v Banskej Bystrici **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **856,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 12. augusta 2024 domáhal vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie svojej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10Cb/46/2019 a následným postupom odvolacích súdov v konaniach vedených najskôr pred Krajským súdom v Žiline pod sp. zn. 14Cob/64/2023 a potom pred Krajským súdom v Banskej Bystrici (ďalej aj „krajský súd“) pod sp. zn. 42Cob/67/2024. Sťažovateľ zároveň navrhol, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prietáhov a priznal mu finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ je žalovaným v spore, ktorý začal na okresnom súde na základe žaloby žalobcu z 24. mája 2019 o zaplatenie sumy 1 000 000 eur s príslušenstvom. Okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 10Cb/46/2019-349 zo 7. októbra 2022. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, pričom odvolacie konanie bolo pôvodne vedené na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 14Cob/64/2023, no po postúpení veci, nesúhlase s jej postúpením a rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o príslušnosti je od 2. júla 2024 vedené na krajskom súde pod sp. zn. 42Cob/67/2024.

3. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti osobitne identifikoval prietahy v konaní pred prvostupňovým súdom, ktorého dĺžka presiahla tri roky, ako aj v odvolacom konaní, ktoré bolo predĺžené aj sporom o príslušnosť odvolacieho súdu a ktorého dĺžka predstavuje takmer dva roky bez toho, aby bolo dosiaľ vo veci právoplatne rozhodnuté. Sťažovateľ pritom zdôraznil, že v danom konaní nejde o právne zložitú vec a ani skutkový stav nie je rozsiahly. Bez bližšej konkretizácie sťažovateľ uviedol, že súdy sa v napadnutom konaní opakovane dopúšťali nečinnosti, t. j. počas dlhších časových úsekov nevykonali žiadny procesný úkon. Napokon sťažovateľ poukázal na celkovú dĺžku konania, ktorá už presiahla päť rokov, čo podľa jeho názoru nepochybne predstavuje porušenie jeho základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov.

4. Vo vzťahu k finančnému zadosťučineniu sťažovateľ uviedol, že žalobca proti nemu inicioval už dva súdne spory (jedným z nich je napadnuté konanie, pozn.). Oba sa pritom začali už v roku 2019, pričom ich dĺžka a s tým súvisiaca právna neistota mali sťažovateľovi spôsobiť aj zdravotné problémy. Pretože mu bola predmetnými prietahmi spôsobená aj materiálna, ale aj nemateriálna ujma, uplatnil si aj finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 eur.

II.

Procesný postup ústavného súdu, vyjadrenie krajského súdu

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 598/2024-12 z 22. októbra 2024 ju podľa § 56 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej

republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

6. Ústavný súd následne výzvou z 25. októbra 2024 vyzval predsedu krajského súdu, aby sa vyjadril k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti a zaslal ústavnému súdu príslušný súdny spis. Podpredsedníčka krajského súdu vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 22. novembra 2024 uviedla, že hoci okresný súd rozhodol v predmetnej veci rozsudkom zo 7. októbra 2022, súdny spis bol predložený krajskému súdu až 18. septembra 2023. Krajský obratom postúpil vec Krajskému súdu v Žiline, pretože odvolanie vo veci bolo podané ešte 22. novembra 2022, teda pred zmenou súdnej mapy z 1. júna 2023, ktorá zmenila kauzálnu príslušnosť odvolacích súdov. Krajský súd v Žiline s postúpením veci nesúhlasil, preto predložil spis najvyššiemu súdu na rozhodnutie o príslušnosti. Po tom, čo najvyšší súd rozhodol o kauzálnej príslušnosti Krajského súdu v Banskej Bystrici, bol súdny spis znova postúpený krajskému súdu až 17. júla 2024, teda iba mesiac pred tým, ako sťažovateľ podal svoju ústavnú sťažnosť. Podpredsedníčka poukázala tiež na okolnosť, že po zmene súdnej mapy bolo v období júl až september 2023 krajskému súdu postúpených (okrem bežného nápadu) z Krajského súdu v Trenčíne a Krajského súdu v Žiline približne 180 nerozhodnutých spisov, v ktorých boli odvolania stranami podané pred zmenou kauzálnej príslušnosti odvolacích súdov, a preto nebolo v objektívnych možnostiach krajského súdu konať promptnejšie. Okrem toho podpredsedníčka nesúhlasila so záverom sťažovateľa, že v napadnutom konaní ide o jednoduchú vec, pretože žalobca vo veci svoj nárok uplatnil na základe troch eventuálne stanovených právnych dôvodov a rôznych skutkových okolností. Vo vzťahu k dĺžke konania pred okresným súdom uviedla, že v rokoch 2020 až 2021 táto bola ovplyvnená aj opatreniami súvisiacimi s pandemiou ochorenia COVID-19. Napokon uzavrela, že hoci dĺžka napadnutého konania už presiahla 5 rokov, krajský súd konal v predmetnej veci plynulo a bez zbytočných prieťahov, pričom samotné rozhodnutie je možné predpokladať do konca tohto kalendárneho roka.

7. K svojmu vyjadreniu podpredsedníčka pripojila aj stanovisko členky senátu 42Cob, ktorá bližšie opísala dôvody, prečo v napadnutom konaní nemohlo dôjsť zo strany konajúcich súdov k zbytočným prieťahom, ktoré už spomenula podpredsedníčka (zložitá vec, pandemické opatrenia, postúpenie veci, signifikantne zvýšený nápad krajskému súdu po zmene kauzálnej príslušnosti v rámci zmeny súdnej mapy). Okrem toho dodala, že konanie na okresnom súde bolo predĺžené aj z dôvodu potreby rozhodovania o zmene žalobného petitu, ktorá bola okresným súdom povolená uznesením č. k. 10Cb/46/2019-332 z 19. júla 2022.

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s podaniami účastníkov dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno v tomto prípade očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10Cb/46/2019, ako aj nadväzujúcim odvolacím konaním na Krajskom súde v Banskej Bystrici a na Krajskom súde v Žiline došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa čl. 38 ods. 2

listiny a porušení práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom tohto základného práva je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba čakajúca na rozhodnutie všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

11. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (napr. § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1), ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti už vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb a v zmysle § 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

13. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd sa nestotožňuje s hodnotením sťažovateľa a súhlasí s vyjadreniami podpredsedníčky krajského súdu a členky senátu 42Cob krajského súdu, že v napadnutom konaní nebolo možné hovoriť o jednoduchej veci. Žalobca sa totiž domáhal peňažného plnenia na troch eventuálne uplatnených dôvodoch, a to buď ako nárok na vrátenie neoprávnene vyplateného zisku obchodnej spoločnosti SOAR s. r. o., alebo ako nárok na vydanie úžitku z vykonaného príkazu proti sťažovateľovi ako príkazníkovi podľa Občianskeho zákonníka, alebo v poslednom prípade ako nárok na náhradu škody spôsobenú porušením povinností a vyhlásení. V tomto kontexte preto dĺžka rozhodovania okresného súdu, ktorá dosiahla 3 roky a 4 mesiace, vyznieva adekvátne k zložitosti veci. Okrem toho dĺžka odvolacieho konania už presiahla dva roky, ale v rámci tohto časového úseku sa vykonali iba úkony prvostupňového súdu pred predložením veci odvolaciemu súdu a následne sa riešila kauzálna príslušnosť odvolacieho súdu. Doterajšiu dĺžku napadnutého odvolacieho konania preto nemožno pripísať na vrub potenciálnej faktickej alebo právnej zložitosti prerokovávanej veci, pretože prakticky ani nedošlo k meritórному posudzovaniu samotného odvolania sťažovateľa.

14. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom. Ústavný súd prihliadol aj na okolnosť, že jedným z dôvodov, pre ktorý okresný súd predložil súdny spis odvolaciemu súdu až po jednom roku od podania odvolania s'ťažovateľom, bola súbežne podaná s'ťažnosť s'ťažovateľa proti rozhodnutiu okresného súdu o súdnom poplatku za podanie odvolania (ktorá bola zamietnutá, pozn.) a tiež jeho žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov (s'ťažovateľ bol oslobodený od platenia súdnych poplatkov, pozn.). Okresný súd sa teda ešte pred predložením veci odvolaciemu súdu musel vysporiadať s týmito podaniami s'ťažovateľa. Na druhej strane s'ťažovateľ poskytol súdu potrebnú súčinnosť a okrem tejto okolnosti v napadnutom konaní nenastala žiadna iná okolnosť, ktorá by zo strany s'ťažovateľa indikovala jeho obštrukčné správanie. V konečnom dôsledku preto ústavný súd neidentifikoval žiadny postup na strane s'ťažovateľa, ktorý by v napadnutom konaní mohol mať negatívny vplyv na dĺžku konania.

15. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup samotného okresného súdu, Krajského súdu v Banskej Bystrici a Krajského súdu v Žiline v napadnutom konaní. Ako už ústavný súd naznačil, za problematické s ohľadom na zbytočné priet'ahy nepovažoval konanie pred prvostupňovým súdom, ale až odvolacie konanie, počas ktorého v priebehu dvoch rokov nedošlo k samotnému posudzovaniu odvolacej argumentácie s'ťažovateľa, ale iba k administratívno-technickým úkonom súvisiacim s predložením veci odvolaciemu súdu, resp. s určením kauzálnej príslušnosti konkrétneho odvolacieho súdu.

16. Vo vzťahu k okresnému súdu ústavný súd uznáva, že okresný súd sa musel vysporiadať s podaniami s'ťažovateľa (s'ťažnosť proti uzneseniu o zaplatení súdneho poplatku za odvolanie, žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov), pričom ani samotný s'ťažovateľ vo svojej ústavnej s'ťažnosti v rámci tohto obdobia neidentifikoval konkrétne obdobie nečinnosti, resp. neefektívnu činnosť okresného súdu, a preto hoci postup okresného súdu pri predložení veci odvolaciemu súdu z časového hľadiska nebol ideálny a trval takmer rok (11 mesiacov), v uvedenom období vydal okresný súd dve rozhodnutia, na ktorých vyhotovenie potreboval zhromaždiť relevantné podklady. Z tohto hľadiska nebolo možné konštatovať vo vzťahu k napadnutému postupu okresného súdu zavinenie za priet'ahy v napadnutom konaní. Ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľa vo vzťahu k okresnému súdu preto ústavný súd nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

17. Pri posúdení následného postupu Krajského súdu v Banskej Bystrici bolo rozhodujúce, či postúpenie veci Krajskému súdu v Žiline (4. októbra 2023) bolo v danom momente relevantné a dôvodné. Ústavný súd pritom najmä po nahliadnutí do pripojeného spisu dospel k záveru, že to tak nebolo. Krajský súd poukazoval na absenciu prechodných ustanovení po zmene súdnej mapy, ako aj na okolnosť, že až po príslušnom rozhodnutí najvyššieho súdu (1Ndob/93/2023) bolo ustálené, že príslušným na rozhodnutie v napadnutom konaní je práve Krajský súd v Banskej Bystrici. K absencii prechodných ustanovení sa vyjadril aj najvyšší súd v príslušnom rozhodnutí (1Ndob/93/2023), ktorý okrem iného poukázal aj na všeobecný právny princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajších predpisov – v danom prípade bolo preto potrebné ustanovenie o príslušnosti odvolacieho súdu v obchodných veciach (§ 34 ods. 2 CSP v spojení s § 22 CSP) aplikovať aj na odvolacie konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023. Vo svojom nesúhlase s postúpením pritom Krajský súd v Žiline odkázal na už skôr vydané uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5Ndob/5/2023 zo 16. augusta 2023 a tlačové komuniké najvyššieho súdu z 22. augusta 2023 týkajúce sa sporu

o funkčnú príslušnosť súdov na konanie o odvolaní podanom do 31. mája 2023 v obchodnoprávných sporoch. Na základe týchto okolností mohol krajský súd viac ako dôvodne predpokladať, že jeho postúpenie veci do Žiliny nemalo v danom momente nárok na úspech. Ústavný súd tu pripomína aj tvrdenie samotného krajského súdu, ktorý s poukazom na svoju preťaženosť uviedol, že v priebehu mesiacov júl až september 2023 mu bolo zo Žiliny a z Trenčína predložených približne 180 spisov, v ktorých boli odvolania podané pred zmenou súdnej mapy (teda presne tak ako v napadnutom odvolacom konaní, pozn.). Z pohľadu ústavného súdu vyznieva nanajvýš nelogicky, keď po tom, čo bolo krajskému súdu doručených týchto približne 180 spisov, poslal v októbri opačným smerom súdny spis v úplne rovnakej procesnej situácii. Z už uvedeného teda vyplýva, že prietahy spôsobené rozhodovaním najvyššieho súdu o príslušnosti odvolacieho súdu a následným preposielaním súdneho spisu bolo v tomto konkrétnom prípade potrebné pripočítať práve na vrub Krajskému súdu v Banskej Bystrici.

18. Ústavný súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní prietahov pravidelne vo svojej judikatúre (III. ÚS 17/02, IV. ÚS 76/07, I. ÚS 294/2016, III. ÚS 583/2016, III. ÚS 339/2017) konštatuje, že okolnosti ako nedostatočné personálne obsadenie súdu, prípadne nadmerná pracovná vyťaženosť nesmú ísť v žiadnom prípade na vrub sťažovateľovi, resp. nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Obdobný záver vyslovil ústavný súd aj vo vzťahu k zmenám súvisiacim s novým usporiadaním všeobecných súdov, tzv. nová súdna mapa na základe zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení neskorších predpisov a zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 1. júna 2023 a s tým súvisiace organizačné zmeny (sťahovanie, zmena súdnych úradníkov a pod.). Hoci je zrejmé, že práve v dôsledku zmien v súdnej mape došlo k momentálnemu zahľteniu krajského súdu, táto okolnosť nemôže slúžiť ako výnimka z jeho zodpovednosti za dodržiavanie základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov. Navyše v tomto prípade prietahy na strane krajského súdu nespôsobilo toto momentálne preťaženie, ale nesprávne vyhodnotenie situácie týkajúce sa jeho vlastnej príslušnosti v napadnutom odvolacom konaní.

19. Ústavný súd berie na vedomie argumenty podpredsedníčky krajského súdu týkajúce sa pandémie, ale zároveň poukazuje na svoju rozhodovaciu činnosť, v zmysle ktorej pandémie ochorenia COVID-19 môže byť dôvodom nečinnosti, avšak v rámci ojedinelej nečinnosti trvajúcej kratší čas aj s prihliadnutím na predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa (napr. IV. ÚS 266/2022). Obmedzenia, ktoré si vyžiadala pandémie COVID-19, môžu mať nepriaznivý vplyv na vybavovanie vecí vnútroštátnymi súdmi, hoci to v zásade nemôže zbaviť štát všetkej zodpovednosti za nadmernú dĺžku predmetného konania (sťažnosť vo veci Q and R proti Slovinsku, č. 19938/20, rozhodnutie z 8. 2. 2022, § 80). V okolnostiach prejednávanej veci však uvedené okolnosti neospravedlňujú postup krajského súdu, ktorý zapríčinil jeho prietahy (bod 17), a tieto ústavný súd zohľadnil pri stanovení výšky priznaného finančného zadosťučinenia.

20. Zo samotnej ústavnej sťažnosti nebolo zrejmé, či sa v rámci napadnutého konania dopustil nečinnosti, resp. neefektívneho postupu aj Krajský súd v Žiline. Po pripojení súdneho spisu a ustálení chronológie napadnutého konania si ale ústavný súd overil, že Krajský súd v Žiline postupoval v každom momente správne a promptne, preto mu nebolo možné pripočítať žiadnu vinu

za priet'ahy v napadnutom konaní. Ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľa vo vzťahu ku Krajskému súdu v Žiline preto ústavný súd nevyhoviel (bod 5 výroku tohto nálezu).

21. S'ťažovateľ ani po 5 rokoch od podania žaloby na prvostupňovom súde nedisponuje právoplatným rozhodnutím vo veci, pričom problém identifikoval ústavný súd v predmetnej veci práve v rámci odvolacieho konania, ktoré už presiahlo dva roky bez toho, aby došlo k samotnému vecnému rozhodovaniu odvolacieho súdu. Už uvedený postup krajského súdu ústavný súd považoval za neefektívny do takej miery, ktorá odôvodnila vo vzťahu k nemu vysloviť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Ústavný súd preto dospel k záveru, že základné právo s'ťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa čl. 38 ods. 2 listiny a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo porušené postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v súvislosti s rozhodovaním o opravných prostriedkoch v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 10Cb/46/2019 (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Príkaz konať a primerané finančné zadosťučinenie

22. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany s'ťažovateľovi ústavný súd prikázal krajskému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde v odvolacom konaní pod sp. zn. 42Cob/67/2024 konať v predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

23. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

24. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

25. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Zároveň sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocítovej z dôvodu porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou.

26. S'ťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur, pričom nešpecifikoval, proti ktorému z napadnutých súdov. Ústavný súd ale považoval s'ťažovateľom uplatnenú sumu za zjavne neprimeranú a v konečnom dôsledku vyslovil porušenie označených práv iba vo vzťahu ku krajskému súdu, s'ťažovateľovi teda priznal finančné zadosťučinenie v celkovej výške 1 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Pri určení výšky tohto zadosťučinenia zohľadnil ústavný súd svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 63/2020, IV. ÚS 109/2020, IV. ÚS 287/2020, IV. ÚS 313/2020), pričom prihliadol aj na kompenzačný charakter priznanej náhrady trov právneho

zastúpenia (pozri aj bod 19 *in fine*). V prevyšujúcej časti ústavnej sťažnosti týkajúcej sa finančného zadostučinenia teda ústavný súd nevyhovел (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

27. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 856,75 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

28. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za dva úkony právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2024 v sume 343,25 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2024 v sume 13,73 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Súčasťou výslednej sumy ja aj daň z pridanej hodnoty, keďže sťažovateľ preukázal, že jeho právny zástupca je platiteľom dane z pridanej hodnoty.

29. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

30. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. decembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu